

RECOMANACIONS

El tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació

Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació

Primera edició: febrer de 2010

Impressió:

Dipòsit legal:

Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació

Consideracions generals

Les *Recomanacions sobre el tractament de la violència de gènere als programes informatius i d'entreteniment als mitjans de comunicació*, publicades l'any 2004, van ser fruit d'una iniciativa col·lectiva per part dels agents socials implicats. De forma conjunta, per mitjà de la Regidoria de les Dones de l'Ajuntament de Barcelona i del Col·legi de Periodistes de Catalunya, es va engegar una comissió de treball a la qual es van sumar l'Institut Català de les Dones, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, el Consell de la Informació de Catalunya i l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya. A banda de les institucions, s'hi van adherir, així mateix, els diferents mitjans de comunicació catalans i representants dels cossos de seguretat —Mossos d'Esquadra, Guàrdia Civil i Policia Nacional. Durant un any es van reunir per elaborar unes pautes de tractament de les informacions relatives a la “violència de gènere” i detectar-ne les dificultats i les males pràctiques.

Posteriorment, i amb la finalitat que aquesta feina reflexiva tingués una aplicació efectiva, els serveis tècnics del Consell de l'Audiovisual de Catalunya van adaptar el contingut del document resultant en dotze punts i en forma de recomanacions.

En el transcurs d'aquests anys s'han aprovat tant a escala nacional com estatal diverses lleis que fan necessari revisar i adaptar les *Recomanacions* a la normativa vigent.

L'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona —creada l'any 2004—, el Programa de Seguretat contra la Violència Masclista —creat el 2007— del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya i l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació s'han sumat al treball desenvolupat durant aquest 2009 per revisar aquestes *Recomanacions*.

Pel que fa a l'àmbit legislatiu, i en relació amb Catalunya, la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista estableix la definició de “violència masclista”, tot indicant que “el masclisme és el concepte que de forma més general defineix les conductes de domini, de control i d'abús de poder dels homes sobre les dones i que, alhora, ha imposat un model de masculinitat que encara és valorat per una part de la societat com a superior” (preàmbul, l).

Així, i d'acord amb l'article 3 de la Llei 5/2008, s'entén per violència masclista la que “s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat”. Per això, en aquestes *Recomanacions*, i d'acord amb la llei, es canvia el terme “violència de gènere” pel de “violència masclista”.

Un altre aspecte innovador d'aquesta llei és l'enumeració, en l'article 5, d'alguns dels àmbits en què es pot manifestar la violència masclista, com ara la parella, la família, l'àmbit laboral, social o comunitari.

És important remarcar que l'aprovació de lleis relacionades amb la violència masclista com la Llei 5/2008 i la Llei orgànica 1/2004 fa que alguns punts que anteriorment formaven part de les *Recomanacions* passin ara a ser un mandat

legal i, per tant, de compliment obligat. És el cas, per exemple, del precepte que prohibeix elaborar i difondre continguts i anuncis publicitaris que incitin a la violència masclista o la justifiquin o la banalitzin; o el precepte que exigeix excloure els elements morbosos de les notícies sobre fets relacionats amb la violència masclista. En aquest mateix sentit, la Llei 22/2005 de la comunicació audiovisual de Catalunya prohibeix la difusió del nom, la imatge o les dades que permetin identificar els menors en casos en què, amb el consentiment o sense dels pares o dels tutors, se'n pugui malmetre l'honor, la intimitat o la imatge, particularment si apareixen com a víctimes, testimonis o persones inculpades.

Així mateix, els mitjans de comunicació, com un dels espais de creació i de transmissió d'imatges i d'estereotips més poderosos de la societat actual, mereixen un títol complet en l'articulat de la Llei orgànica 3/2007 per a la igualtat efectiva entre dones i homes. El mandat estableix que tots els mitjans de comunicació respectaran la igualtat entre dones i homes, tot evitant qualsevol forma de discriminació (article 39).

Tenint en compte que les *Recomanacions* s'adrecen als mitjans de comunicació, no es pot passar per alt el tractament dels diferents codis deontològics de la professió periodística amb relació a la conducta ètica que els i les professionals del periodisme i la comunicació han de tenir en compte en l'exercici diari de la seva tasca professional, sense oblidar el document més recent de la Federació Internacional de Periodistes (FIP), de maig de 2009, titulat *Ètica i gènere: igualtat a les sales de redacció. Declaració de Brussel·les*, que remarca la importància de la professió periodística a l'hora de millorar la qualitat informativa i la contribució dels mitjans a l'eradicació de la violència masclista.

Tot i això, l'efectivitat d'aquestes *Recomanacions* requereix el compromís i la responsabilitat de les empreses de mitjans de comunicació, així com la inclusió d'unes pautes específiques sobre el tractament de la violència masclista als llibres d'estil i als convenis col·lectius.

En aquest marc, es fan les **Recomanacions** següents:

1. Tractar la violència masclista com una violació dels drets humans i un atemptat contra la llibertat i la dignitat de les persones.

Tal com diu la Llei 5/2008, la violència masclista és “un impediment perquè les dones puguin assolir la plena ciutadania” (preàmbul, l).

Convé donar informació sobre violència masclista mitjançant diversos formats i gèneres periodístics, per ajudar a visualitzar el fenomen en tota la seva complexitat. Els maltractaments són, alhora, un delictes i un problema social. Caldria no fer difusió de casos particulars a través dels mitjans si no n'existeix una denúncia prèvia davant dels organismes oficials pertinents per tal de protegir la integritat de les persones afectades.

2. Seleccionar i diversificar les fonts d'informació.

Cal evitar recollir testimonis del veïnat i dels familiars, si no tenen dades concretes i aprofitables. És contraproductiu involucrar-hi terceres persones si no tenen una vinculació directa amb el cas, encara que hi tinguin lligams de parentiu o sentimentals, així com aquelles que només hi estan relacionades circumstancialment. És recomanable l'ús de fonts qualificades, especialitzades i de solvència contrastada, que siguin les més adequades en cada cas. Cal identificar les fonts de la manera més concreta possible.

És convenient que els i les periodistes i les empreses de mitjans de comunicació exerceixin la seva tasca d'acord amb els principis professionals i les normes ètiques. És important considerar, tant en les decisions com en la tria de fonts informatives i testimonis, l'objectiu periodístic que es persegueix, el context en què s'emmarca el fet i l'impacte i les conseqüències que se'n poden derivar segons com es tracti la informació.

3. Fer visibles les aportacions de les dones i presentar-les amb tota la seva autoritat.

Es recomana que en el tractament de la informació les dones siguin presentades amb tota la seva autoritat i respecte, fent-ne visibles les aportacions en tots els àmbits de la societat i considerant l'experiència com a font documental de primera importància.

4. Respectar el dret a la intimitat de les persones agredides i la presumpció d'innocència de les persones agressores.

Convé preservar l'anonimat de les persones afectades i respectar sempre la decisió sobre la difusió de la seva identitat. S'ha de recordar que, pel que fa als i les menors, l'article 81 de protecció de la infància i l'adolescència de la Llei 22/2005 de la comunicació audiovisual a Catalunya prohibeix difondre'n el nom, la imatge o altres dades que en permetin la identificació en casos en què, amb el consentiment o no dels pares o tutors, en puguin quedar afectats l'honor, la intimitat o la pròpia imatge i, particularment, si apareixen com a víctimes, testimonis o inculpats amb relació a la comissió d'accions il·legals.

Cal respectar, també, la decisió dels cossos de seguretat respecte de la difusió, o no, de determinada informació que pot influir en el procés de la investigació. S'ha d'evitar sempre que les informacions publicades permetin arribar a conclusions prematures sobre els fets abans d'una resolució judicial.

Cal tenir en compte que les dones retingudes en operatius policials sobre casos d'explotació sexual poden ser les víctimes d'aquesta explotació. Per tant, es fa necessari tenir cura en tot moment de la intimitat d'aquestes dones, de la seva presumpció d'innocència i, en particular, per raons de seguretat i de protecció, no difondre'n la imatge. En aquest sentit, es recomana evitar tota difusió d'imatges de càmera oculta i/o d'imatges sense autorització expressa.

5. Respectar la dignitat de les persones agredides i de persones del seu entorn familiar o veïnal i no mostrar-les mai sense el seu consentiment previ.

S'ha d'evitar l'assetjament de la persona agredida i de les persones del seu entorn per part dels i de les professionals dels mitjans de comunicació. Cal esperar que la persona afectada es recuperi abans de mostrar-la als mitjans. És preferible oferir el testimoni d'altres dones o entitats expertes que poden parlar de la seva recuperació i del procés de reparació dels danys soferts.

6. Usar conceptes i terminologia que s'ajustin a la definició dels fets.

En tots els gèneres i els continguts dels mitjans de comunicació convé fer un tractament mediàtic igualitari de dones i homes, evitant els estereotips i tòpics que frivolitzen i banalitzen el tractament dels casos de violència masclista. Cal evitar les adjectivacions que puguin contribuir a una justificació implícita de l'agressió.

S'ha de recordar que l'elaboració i la difusió de continguts i de publicitat que incitin a la violència masclista, la justifiquin o la banalitzin resten prohibides, d'acord amb l'article 22 de la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

7. Fer visible la violència masclista que opera de forma més soterrada i que costa més de reconèixer: la violència psicològica, l'econòmica o la que es dona en els àmbits social i laboral, i els seus efectes devastadors en les dones i en les seves filles i fills.

8. Evitar el sensacionalisme i el dramatisme, tant pel que fa a la forma com pel que fa al contingut de les informacions sobre violència masclista.

Totes les imatges i tots els textos han de ser respectuosos amb la dignitat de les persones. Per això, s'han d'evitar les descripcions detallades, escabroses o impactants.

Cal evitar també confondre situacions de violència masclista amb altres possibles conflictes. Amb relació al fenomen de l'explotació sexual, cal emmarcar-lo sempre en el context de la violència masclista, i convé no confondre la prostitució, el tràfic i l'explotació sexual de dones i nenes.

S'ha de tenir una cura especial de les informacions sobre mutilacions genitals femenines i matrimonis forçats, que normalment afecten menors.

D'acord amb l'article 23 de la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista, els mitjans de comunicació social gestionats o finançats per les administracions públiques de Catalunya, en les notícies sobre fets relacionats amb la violència masclista, han d'excloure tots els elements que els puguin donar un caire morbós i que vagin en contra dels principis de la professió periodística a Catalunya.

9. En qualsevol mitjà, cal escollir només aquelles imatges que aportin informació i evitar concentrar l'atenció en les persones agredides i en les del seu entorn.

Preservant el contingut i l'objectivitat de les informacions, cal procurar que totes les imatges siguin impersonals, neutres, que no permetin identificar el lloc dels fets ni relacionar-hi persones concretes. Convé valorar quines són les imatges imprescindibles i quines les mancades de valor informatiu.

10. Evitar qualsevol relació de causa-efecte entre els fets i la procedència de les persones implicades, la seva situació sociocultural i/o les circumstàncies personals.

És contraproductiu esbiaixar la incidència dels casos de violència masclista cap a grups socials concrets, orígens culturals i circumstàncies determinades, ja que es tracta d'un fenomen universal i estructural.

11. Contextualitzar la informació.

És recomanable explicar els antecedents i els processos seguits per la persona agredida que siguin pertinents (denúncia, ordre d'allunyament, etc.) abans d'arribar a la situació actual. Cal oferir dades i aquells elements de contextualització que permetin entendre el problema i ajudin a reflexionar.

12. Cal garantir el seguiment informatiu dels casos. S'ha d'informar de la seva resolució i, si s'escau, de la recuperació de les persones agredides.

Per tal d'evitar una nova victimització i/o culpabilització de les dones agredides i facilitar-ne la rehabilitació o la recuperació, és convenient fer un seguiment dels casos tractats i donar rellevància a les informacions relacionades amb la superació de situacions de violència masclista. D'aquesta manera es pot donar una visió integral del fenomen i de la capacitat de les dones de sortir-se'n, més enllà de les agressions. Alhora que s'informa sobre situacions de violència masclista, convé difondre informes, balanços periòdics i estadístiques, així com fer visible la xarxa de recursos i de serveis específics destinats a les dones en situació de violència masclista, en especial el telèfon 900 900 120, d'atenció a les dones en situació de violència masclista.

13. Convé informar i mostrar que l'acte violent té conseqüències negatives per als agressors i fer-ne visibles, així mateix, les manifestacions de rebuig social que es produeixin.

14. Rectificar de manera immediata qualsevol informació errònia que s'hagi pogut difondre sobre un cas.

En cas d'error o d'equivocació en una informació d'aquestes característiques, el mitjà hauria de rectificar-lo amb la màxima celeritat i donant-li la màxima importància per evitar més pressió psicològica sobre les persones afectades.

15. Fomentar la formació dels i de les professionals de la comunicació.

Les empreses de mitjans de comunicació, en funció de la seva dimensió i possibilitats, han d'afavorir i incentivar la formació d'aquelles persones que han d'abordar continguts relacionats amb la violència masclista. Pel que fa a la professió, convé exercir la tasca periodística des de la responsabilitat personal i respectant els codis ètics i deontològics.

Aquestes *Recomanacions* han estat impulsades per:

- Associació de Dones Periodistes de Catalunya
- Col·legi de Periodistes de Catalunya
- Consell de la Informació de Catalunya
- Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació
- Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona
- Programa de Dones de l'Ajuntament de Barcelona
- Secretaria de Polítiques Familiars i Drets de Ciutadania (Departament d'Acció Social i Ciutadania)
- Programa de Seguretat contra la Violència Masclista (Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació)
- Consell de l'Audiovisual de Catalunya
- Institut Català de les Dones (Departament d'Acció Social i Ciutadania)

Apèndix 1 *

Recursos informatius

1. Institucions

- o Institut Català de les Dones. Oficina de Comunicació.
Tel.: 934 951 602.
<<http://www.gencat.cat/icdones>>
- o Secretaria de Polítiques Familiars i Drets de Ciutadania (SPFIDC). Responsable de la gestió dels recursos especialitzats en violència masclista. Oficina de Comunicació del Departament d'Acció Social i Ciutadania.
Tel.: 935 536 714.
<<http://www.gencat.cat/benestar/families/SPFIDC/index.htm>>
- o Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació. Programa de Seguretat contra la Violència Masclista
<<http://www.gencat.cat/interior/policia/violenciamasclista/index.htm>>
- o Àrea d'Igualtat i Ciutadania. Diputació de Barcelona.
Tel.: 934 022 094.
<<http://www.diba.cat/aic>>
- o Ajuntament de Barcelona. Programa de Dones.
Tel.: 932 564 581
<<http://w3.bcn.es/XMLServeis/XMLHomeLinkPI/0,4022,170957416,00.html>>
- o Ajuntaments i consells comarcals de tot el territori

2. Cossos policials

- o Grups d'Atenció a la Víctima (GAV)
<<http://www.gencat.cat/interior/policia/violenciamasclista/gav.htm>>
- o Polícies locals
<http://www6.gencat.net/policia_local/scripts/indexpub.asp>

3. Àmbit judicial

- o Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte (OAVD)
<<http://www20.gencat.cat/portal/site/Adjudat/menuitem.5241ca2acc8cf176b1893110b0c0e1a0/?vgnextoid=4ef4409dd6423110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=4ef4409dd6423110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>>
- o Equip d'Assessorament Tècnic Penal de Barcelona
<http://www10.gencat.net/sac/AppJava/organisme_fitxa.jsp?codi=5240>
- o Jutjats de Violència sobre la Dona
<<http://83.247.129.61/portal/site/Adjudat/menuitem.40d42877cce9f176b1893110b0c0e1a0/?vgnextoid=f99da836d7423110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=f99da836d7423110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>>
- o Equips de tractament dels centres penitenciaris, equips educatius dels centres de menors, com també equips d'execució de mesures penals alternatives.
<http://www10.gencat.net/sac/AppJava/servei_fitxa.jsp?codi=2307
<http://www10.gencat.net/sac/AppJava/organisme_fitxa.jsp?codi=10670>

4. Associacions de dones

Es poden localitzar les entitats de dones especialitzades en violència masclista a través de la guia d'associacions i d'entitats de dones de l'Institut Català de les Dones, accessible a través de l'enllaç següent: <<http://www.gencat.cat/icdones/guia.htm>>

5. Entitats especialitzades

- o Tamaia
<<http://www.tamaia.org/>>
- o El Safareig
<<http://www.pangea.org/safareig/>>
- o Dones amb empenta
<<http://dones-empenta.blogspot.com/>>
- o Fundació Surt
<<http://www.surt.org/>>

- o Ca la Dona
<<http://www.caladona.org/index.php>>
- o Fundació Assistència i Gestió Integral (AGI)
<<http://www.fundacioagi.com/>>
- o Fundació IRES – Institut de Reinserció Social
<<http://www.iresweb.org/>>
- o Dones per la Igualtat
<<http://donesigualtat.blogspot.com/>>
- o Associació Assistència Dones Agredides Sexualment (AADAS)
<<http://www.aadas.org.es/>>
- o Dones Juristes
<<http://www.donesjuristes.cat/>>
- o ÀMBIT prevenció
<<http://www.ambientprevencio.org/main.aspx?idioma=cat>>
- o Adoratrices Esclavas del Santísimo Sacramento y de la Caridad
<<http://www.adoratrices.com/>>
- o Associació en Defensa dels Drets de les Dones en Situació d'Exclusió Social (GENERA)
<<http://www.genera.org.es/>>
- o Associació EXIL
<<http://www.centroexil.org/>>
- o Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat
<<http://www.ccar.cat/index01.htm>>
- o Associació per la Cooperació, la Inserció social i la Interculturalitat (ACISI)
<<http://acisiweb.no-ip.org/>>
- o Amam Espanya - Asociación de mujeres antimutilación
<<http://www.amam.es/index.html>>

- o Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)
<<http://www.abd-ong.org/>>
- o Fundació Salut i Comunitat
<<http://www.fsync.org/proyectos/mujeres/cie.html>>
- o Fundació Privada Montsià
<http://www.montsia.altanet.org/els_serveis/fundacio_privada_montsia/index.php>
- o Consorci d'Acció Social de Catalunya
<<http://www.consorciasc.cat>>

6. Persones expertes

Cercador d'expertes. L'Institut Català de les Dones posa a la disposició dels mitjans de comunicació aquesta eina que facilita la recerca de perfils de dones d'àmbits científics, acadèmics, empresarials, culturals i d'altres.

L'objectiu és visualitzar les aportacions de les dones, especialment en aquells espais on tradicionalment no hi ha hagut presència femenina, i facilitar que els mitjans de comunicació convidin dones expertes a generar opinió en informatius, debats, intervencions i programes diversos.

En aquest recurs, s'hi poden trobar expertes en 'violència contra les dones'.
<<http://www.cercadorexperteres.cat/>>

** Les dades d'entitats, així com la resta de referències d'aquest apèndix, s'aniran actualitzant periòdicament.*

Apèndix 2 *

On poden adreçar-se les dones

Els mitjans de comunicació poden col·laborar en la difusió d'alguns dels serveis que conformen la xarxa d'atenció i recuperació integral de les dones que pateixen violència masclista. Aquesta xarxa és el conjunt coordinat de recursos i serveis públics de caràcter gratuït per a l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació de les dones que han patit o pateixen violència masclista, en l'àmbit territorial de Catalunya.

L'accés a aquesta xarxa es pot realitzar, entre d'altres, a través dels serveis i telèfons següents:

- Línia d'atenció a les dones en situació de violència Tel.: 900 900 120 (confidencial, gratuït, 24 hores, 365 dies l'any i que atén en diversos idiomes).
<www.gencat.cat/icdones/linia900.htm>
- Telèfon d'atenció a la víctima del delictes: 900 121 884
- Telèfon d'urgències socials i Mossos d'Esquadra: 112
- Jutjats de guàrdia
<<http://www20.gencat.cat/portal/site/Adjudicat/menuitem.fdad70f8c2a7f176b1893110b0c0e1a0/?vgnextoid=239f409dd6423110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=239f409dd6423110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>>
- Comissaria de la Dona, Via Laietana, 49 de Barcelona. Tel.: 932 903 639.
- Centres d'Intervenció Especialitzada (CIE) (serveis especialitzats que ofereixen una atenció integral i recursos al procés de recuperació i reparació a les dones que han estat o estan en situació de violència, així com a llurs filles i fills):
 - CIE DEL BAIX LLOBREGAT.
C/ Pou de St. Pere, 8, baixos. 08980 St. Feliu de Llobregat.
Tel.: 936 859 934
 - CIE DEL GIRONÈS. Plaça del Veïnat, 11, 3r. 17190 Salt.
Tel.: 972 40 65 55

- CIE DE LES TERRES DE L'EBRE. Edifici Zeus. C/ Miquel Granell, 2, 1r. 43870 Amposta. Tel.: 977 70 01 68
- CIE DEL TARRAGONÈS. C/ Cristòfol Colom, 28, 1r. 43007 Tarragona. Tel.: 977 92 04 06
- Centres de Serveis Socials dels diferents municipis. Són el primer nivell del sistema públic de serveis socials i tenen un caràcter polivalent, comunitari i preventiu. Inclouen, entre d'altres, **els equips bàsics** (integrats per equips multidisciplinaris). S'organitzen territorialment en àrees bàsiques de serveis socials. Cada àrea bàsica pren com a base el municipi i s'organitza sobre una població mínima de 20.000 habitants. L'àrea bàsica ha d'agrupar els municipis de més de vint mil habitants. En aquest cas, la gestió de l'àrea bàsica correspon a la comarca o a l'ens associatiu creat amb aquesta finalitat.
- Serveis d'informació i atenció a les dones de municipis i consells comarcals (sensibilització social, prevenció i detecció de les situacions de violència masclista).
 - Equip d'Atenció a les Dones (EAD) Barcelona
<http://w3.bcn.es/XMLServeis/XMLHomeLinkPI/0,4022,170957416_697260849_1,00.html>
 - Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD) Barcelona
<http://w3.bcn.es/XMLServeis/XMLHomeLinkPI/0,4022,170957416_170988042_1,00.html>

DEMARCATIÓ DE BARCELONA	
<p>Casal de la Dona Pineda de Mar (Maresme) C. Barcelona, 35, entresòl. Telèfon: 937 671 843 – 937 671 560</p>	<p>Centre d'Informació i Recursos per a Dones El Masnou (Maresme) Passeig de Prat de la Riba, 16 Telèfon: 935 558 104 (dades provisionals)</p>
<p>Servei d'Informació i Atenció a les Dones Manlleu (Osona) C. de Baixa Cortada, 9 Telèfon: 938 510 848</p>	<p>Vic Dones Vic (Osona) C. del Mestre Garriga, 12, baixos Telèfon: 937 027 284</p>
<p>Servei d'Atenció i Informació a les Dones Barberà del Vallès (Vallès Occidental) Pl. de la Vila, 1, baixos, dreta Telèfon: 937 297 171- Extensió 266</p>	<p>PADI - Servei d'Atenció i Informació a la Dona Castellar del Vallès (Vallès Occidental) Passeig de Tolrà, 1 Edifici annex al Palau Tolrà Telèfon: 937 144 040</p>
<p>Oficina Atenció a la Dona Montcada i Reixac (Vallès Occidental) Casa de la Vila C. Domènec Fins, 15 Telèfon: 935 651 122 – Extensió 129</p>	<p>Servei d'Atenció i Informació a les Dones Santa Perpètua de Mogoda (Vallès Occidental) C. Pau Picasso, 32 Telèfon: 935 604 205</p>
<p>Punt d'Informació per a Dones Ripollet (Vallès Occidental) Centre Cultural de Ripollet Rambla de Sant Jordi, 2-4 Telèfon: 936 916 373</p>	<p>Casal per la Igualtat Vilafranca del Penedès (Alt Penedès) Pl. de la Verema, 1, 1r pis Telèfon: 938 903 218</p>
<p>Centre d'Informació i Recursos per a Dones "Villa Pepita" Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat) C. Sant Francesc Xavier, 1 Jardins Pons i Termes Telèfon: 933 721 471</p>	<p>Servei d'Informació i Assessorament per a les Dones Sant Andreu de la Barca (Baix Llobregat) Pl. de l'Ajuntament, 1, 2a planta Telèfon: 936 356 402</p>
<p>Servei d'Informació i Orientació a les Dones (SIOD) Sant Feliu de Llobregat (Baix Llobregat) C. Rectoria, 4-6 Telèfon: 936 858 002</p>	<p>"Estem per tu, dona" Sant Joan Despí (Baix Llobregat) C. J. F Kennedy, 4-6 Telèfon: 934 771 623</p>
<p>La Teixidora, Centre d'Informació i Recursos per a Dones Olesa de Montserrat (Baix Llobregat) Cal Mané Parc Municipal, s/n Telèfons: 937 784 545 / 937 786 976</p>	<p>Servei Municipal d'Atenció a les Dones, "A prop teu" Sant Vicenç dels Horts (Baix Llobregat) C. Claverol, 6-8 Edifici de la Foneria Telèfon: 936 029 216</p>

DEMARCATIÓ DE BARCELONA	
Centre d'Informació i Orientació de la Dona Sant Adrià de Besòs (Barcelonès) C. de les Escoles, 10, baixos Telèfon: 934 621 121	Centre Sitges Dona Sitges (Garraf) C. Davallada, 12, baixos Edifici Miramar Telèfon: 938 113 180
Dona Pla d'Igualtat Vilafranca del Penedès (l'Alt Penedès) C. Hermenegild Clascar, 3 Telèfon: 938 900 000	Equip d'Atenció a la Dona Igualada (l'Anoia) Pl. de Sant Miquel, 5 Telèfon: 938 051 585
Centre d'Informació i Recursos per a Dones Castelldefels (Baix Llobregat) Centre Municipal Frederic Mompou Pl. Joan XXIII, 8 Telèfon: 936 651 150	Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD) Cornellà de Llobregat (Baix Llobregat) C. de Mossèn Cinto Verdaguer, 16-18 Telèfon: 934 742 841
Centre de Recursos i Documentació de les Dones Sant Boi de Llobregat (Baix Llobregat) C. Ebre, 27 Telèfon: 936 351 237	Punt d'Assessorament per a Dones sobre Igualtat d'Oportunitats (PADI) Viladecans (Baix Llobregat) Av. de Luis Moré del Castillo, 18 Telèfon: 936 373 322
Programa de les Dones El Prat de Llobregat (Baix Llobregat) C. Centre, 28, 1a planta Telèfon: 933 790 050, ext. 4285	Centre d'Informació i Atenció i Recursos per a Dones Cerdanyola del Vallès C. Belles Arts, 19 Telèfon: 935 921 647
Punt d'Informació per a l'equitat Vilanova i la Geltrú C. del Col·legi, 29, local 11, baixos Boulevard Roxy Telèfon: 938 169 002	Servei de la Dona Rubí Rambleta de Joan Miró, s/n Telèfon: 935 813 900
Dona Informació Sant Cugat del Vallès Casa Mònaco C. Cànoves del Castillo, 50 Telèfon: 935 657 000	Oficina Tècnica del Pla per a la Igualtat Dona-Home. SERVEI: PADI Granollers C. Portalet, 4, 2a planta Telèfon: 938 426 714
Servei d'Informació i Assessorament a la Dona Mollet del Vallès C. Àngel Guimerà, 15 Telèfon: 935 707 747	Punt d'Informació i Atenció a la Dona Montserrat Roig Manresa C. de la Mel, 8, 1r Telèfon: 938 752 310
Centre d'Atenció i Informació a la Dona (CAID) Hospitalet de Llobregat C. Santa Eulàlia, C, 101, baixos Telèfon: 932 981 870	Punt d'Informació i Atenció a la Dona del Consell Comarcal del Bages Manresa Muralla de Sant Domènec, 24 Telèfon: 936 930 363

DEMARCACIÓ DE BARCELONA	
<p>Centre d'Informació i Recursos per a Dones (CIRD) Santa Coloma de Gramenet Pl. Montserrat Roig, 1 Telèfon: 934 661 411</p>	<p>Centre d'Atenció a la Dona (CAD) Badalona C. Baldomer Solà, 13-15, baixos Telèfons: 934 832 968 – 934 832 932</p>
<p>Centre d'Informació i Recursos per a Dones de Mataró Mataró C. Blai Perera, 6, baixos Telèfon: 937 022 812</p>	<p>Servei de Suport als Serveis Socials Bàsics d'Atenció a la Violència Mataró Consell Comarcal Pl. Miquel Biada, 1 Telèfon: 937 411 616</p>
<p>Centre d'Atenció a la Dona Sabadell C. Vidal, 146 Telèfon: 937 247 120</p>	<p>Casa Galèria. Servei de Polítiques de Gènere Terrassa C. Nou de Sant Pere, 36 Telèfon: 937 397 408</p>
<p>Servei d'Informació i Atenció a la Dona Badia del Vallès Pl. de les Entitats, s/n Telèfon: 937 182 216</p>	<p>Punt d'Informació i Atenció a la Dona Berga Voltes de Claris, 12 Telèfon: 938 215 331</p>
<p>Centre d'Informació i Recursos per a les Dones Cervelló Pl. del Mestre, 5B Telèfon: 936 841 981 / 936 601 185</p>	<p>Servei de Polítiques per a la Igualtat de Gènere Corbera de Llobregat C. de Jaume Balmes, 3 Telèfon: 93 688 22 56</p>
<p>Centre d'Informació i Atenció a la Dona Figaró-Montmany C. Major, 37 Telèfon: 938 429 111 / 938 429 051</p>	<p>Centre d'Informació i Recursos per a Dones La Llagosta Centre Cultural Can Pelegrí. C.Jaume I,7-9 Telèfon: 935 603 911, ext. 2004</p>
<p>Punt Dona Llinars del Vallès Can Mas Bagà Av. Mas Bagà, 24 Telèfon: 938 413 842</p>	<p>Servei d'Informació i Assessorament a la Dona (SIAD) Parets del Vallès Av. Lluís Companys, 19, 1r Telèfon: 935 737 979</p>
<p>Punt d'Informació i Atenció a la Dona "Neus Català" Roda de Ter Can Planoles C. Ramon Martí, 42, 1r Telèfon: 938 543 939</p>	<p>Centre d'Informació i Recursos per a Dones Sant Sadurní d'Anoia Pl. Segura Viudas, s/n Telèfon: 938 914 309</p>
<p>Dona al Dia Santa Margarida i els Monjos C. Sant Josep, 1 Telèfon: 938 980 810</p>	

DEMARCACIÓ TERRES DE L'EBRE	
Servei d'Informació i d'Atenció a les Dones de l'Ajuntament de Tortosa Tortosa (Baix Ebre) C. Doctor Ferran, 7, baixos Telèfon: 977 445 897	Servei d'Informació i Atenció a les Dones Amposta C. Jaume I, 2-4 Telèfon: 977 707 496
Servei d'Atenció i Informació a les Dones de la Ribera d'Ebre Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre) Pl. Sant Roc 2 Telèfon: 977 401 851	

DEMARCACIÓ DE TARRAGONA	
Servei d'Informació i Atenció a les Dones del Baix Camp Reus (Baix Camp) C. Doctor Ferran, 8 Telèfon: 977 327 155	Servei d'Atenció a la Dona El Vendrell (Baix Penedès) C. Dr. Olivé, 1 Telèfon: 977 166 416
Servei i Informació i Atenció a les Dones del Baix Penedès El Vendrell (Baix Penedès) Pl. del Centre, 3 Telèfon: 977 157 177	Servei d'Informació i Atenció a la Dona Valls (Alt Camp) C. Muralla del Carme, 24, baixos Telèfon: 977 601 066
Servei d'Informació i Atenció a les Dones Valls (Alt Camp) C. Mossèn Martí, 3 Telèfon: 977 604 258	Servei d'Informació i Assessorament a la Dona Cambrils (Baix Camp) Centre Cívic les Basses C. Roger de Llúria, 33 (planta 2) Telèfon: 977 368 217
Servei d'Informació i Atenció a les Dones Tarragona C. de les Coques, 3 Telèfon: 977 244 500	Casal de les Dones – Servei d'Informació i Atenció a les Dones Reus C. Santa Teresa, 22, 1r Telèfon: 977 010 672
Servei d'Informació i Atenció a les Dones Tarragona Centre Cívic Torreforta Pl. Tarragonès, s/n	Servei d'Informació i Atenció a les Dones Tarragona Pl. de la Font, 1 Telèfon: 977 296 279

DEMARCACIÓ DE GIRONA	
SIAD de Banyoles i el Pla de l'Estany Banyoles (Pla de l'Estany) C. Pere Alsius, 10, primera planta Telèfon: 972 580 388	Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) Ripollès C. Progrés, 22 Telèfon: 972 703 211
Servei d'Informació i Assessorament a les Dones Lloret de Mar (la Selva) Masia de Can Saragossa, al parc de Can Xardó Avinguda Vila de Tossa, s/n Telèfon: 972 349 573	Servei d'Informació i Atenció a la Dona Figueres (Alt Empordà) C. de Salvador Dalí, 107 Telèfon: 972 032 311
Servei d'Informació i Atenció a les Dones. Espai Dona de l'Ajuntament de Palafrugell Palafrugell (Baix Empordà) C. Pals, 77 Telèfon: 972 611 879	Servei d'Informació i Atenció a les Dones Salt (Gironès) C. Riera de Mus, 1-A Telèfon: 972 201 962
Servei d'Informació i Atenció a les Dones Figueres C. Nou, 48 Telèfon: 972 677 050	Servei d'Informació i Atenció a les Dones La Bisbal d'Empordà Pl. Joan Carreras i Dagas, 4-5, baixos Telèfon: 97 264 23 10
Servei d'Informació i d'Assessorament a les Dones Girona C. Joan Riglà, 16 Edifici 100 Llars Telèfon: 972 222 478	Servei d'Informació i Atenció a les Dones Santa Coloma de Farners C. Prat, 1, 1r Telèfon: 972 842 161 (ext. 400)

DEMARCACIÓ DE LLEIDA	
Servei d'Informació i Atenció a les Dones Cervera (Segarra) Passeig Jaume Balmes, 3 Telèfon: 973 531 300	SIAD Solsonès Solsona (Solsonès) C. Dominics, 14 Telèfon: 973 483 234
Servei d'Informació i Atenció a les Dones Tàrraga (Urgell) C. d'Agoders, 16 Telèfon: 973 500 707	Servici d'Atenció Ara Hemna (SIAH) Vielha (Val d'Aran) Av. Garona, 33, baishi, Palai de Géu Telèfon: 973 640 625

DEMARCACIÓ DE LLEIDA	
Equips Bàsics d'Atenció Social Primària El Pallars Jussà Telèfon: 973 650 187	Servei d'Informació i Atenció a les Dones Tremp (Pallars Jussà) C. Alcalde Rossell , 8-10, baixos Telèfon: 973 650 005
Servei d'Informació i Atenció a les Dones Sort (el Pallars Sobirà) C. Carles Pol i Aleu, 5 Telèfon: 973 620 999	Servei d'Atenció i Informació a les Dones Seu d'Urgell (Alt Urgell) Pg. Joan Brudieu, 12 Telèfon: 973 353 112
Servei d'Informació i Atenció a les Dones El Pont de Suert (Alta Ribagorça) Av. Victoriano Muñoz, 48, 1a planta Telèfon: 973 690 353	Servei d'Informació i Atenció a les Dones Balaguer (la Noguera) Pg. Àngel Guimerà, 28-30 Telèfon: 973 448 933
Servei d'Informació i Atenció a les Dones Les Borges Blanques (les Garrigues) Av. Francesc Macià, 54 Telèfon: 973 142 658	Servei d'Informació i Atenció a les Dones Mollerussa (Pla d'Urgell) Av. Prat de la Riba, 1 Telèfon: 973 711 313
Servei d'Informació i Atenció a les Dones Lleida C. del Canyeret, s/n Telèfon: 973 054 800	Casal de la Dona Lleida Pl. dels Fanalets de Sant Jaume, baixos Telèfon: 973 700 461

* Les dades d'entitats, així com la resta de referències d'aquest apèndix, s'aniran actualitzant periòdicament.

Col·legi de Periodistes
de Catalunya

**Diputació
Barcelona** | Àrea d'Igualtat
i Ciutadania

Ajuntament de Barcelona
Dones

**Consell
de l'Audiovisual
de Catalunya**

**Generalitat
de Catalunya**